

Felvidéki Híradó.

POLITIKAI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 „
Negyed évre	2 „

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatatra czimezve Turóc-zst.-Mártonba küldendők

Kiadóhivatal: A turóc-zst.-mártoni „Magyar Nyomda”.

Hirdetések legutányosabban, árszabály szerint Lapunk számára hirdetését — eredeti árkában — minden bel- és külföldi hirdetési iroda elfogad.

Megjelen minden vasárnap.

A tót nemzetiségi kérdés multjából.

II.

A rópirat ezután áttér annak a fejtegetésére, hogy mikor s hogyan kezdette meg a visszavonás dámona gonosz munkáját.

Századok át — úgy mond, — sem a magyaroknak, sem a tótoknak nem jutott eszükbe, hogy a saját nyelvük és faji jellegük részére a többi nyelvek — és faji jellegükkel szemben történelmi kiváltságot igényeljenek; a közös megértetés eszközüll a latin nyelv szolgálat s mindannyi népfajt a testvériség és hazaszeretet érzelmével fűzte össze.

A török háborúkban az itt lakó keresztény népek mindannyian részt vettek, amikor pedig a török Magyarország kétharmadát s különösen a magyarok lakta vidékeket megszállva tartotta, a tótok folytatták különösen a küzdelmet, oly kitartással és szívóssággal, amelynek párja vajmi ritka a történelemben. A välásvizályok is jobbára a tótságon folytak le.

Ezen bajok elmúltával az ország ismét anyagi és szellemi fejlődésnek indult, amely minden egyes népfajnál más-más jelleget öltött, mert a közös baj és veszély megszüntével ezek a népfajok ismét a saját külön érdekeiket kezdték ápolgatni, — a mely békés fejlődésnek azonban II. József császár németesítő törekvései vetettek véget, mert ezek kellették föl a csakhamar egész Európában elterjedő nemzeti eszmét, amely mihamar a nemzetiségi reakciót szülte. — Az 1791/2-iki magyar országgyűlés az összes dikasteriák részére a magyar nyelvet rendelt el ismét a latin helyébe, sőt egy bizottságot küldött ki, amelynek kötelességévé tette, hogy az ifjúság magyar nemzeti nevelése és képzése tárgyában javaslatot tegyen, tanítási tervet készítsen, s már az 1792. év folyamán magyar nyelvű tanszékek állítottak a pesti egyetemen, az akadémiákon és gimnáziumokon, — a többi, másnyelvű népekről pedig még csak említés sem tette, a bizottság javaslatát, mintha csak nem is léteztek volna. Ez, s az 1827. óta magyar részről követett eljárás hozta meg az 1848/9. évi keserű gyümölcsüket az ösz-

monarchiának. Mert míg a tót írók és vezérfiúk 18-ik század első három évtizedében irodalmi működésükkel hasznos ismereteket ígyekeztek terjeszteni s népük erkölcsi és väláslás műveltségét emelni, s távol minden nemzeti szeparatizmustól és a magyarok iránti gyűlöletstől, hazafias érzelmeket törekedtek a tót népből ápolni (pl. Semjian „Kronika Ohorská”) és az uralkodó császári ház, az öszmonarchia iránti hűséget és ragaszkodást szilárdítani (pl. Palkovics „Slovenské Noviny”), — addig a magyar nemzetiség — ama korunk elkenyvetett kedvence — a vele egyenrangú és egyenjogú többi népfajok iránti túrelmetlenségével, levelezésével és üldözésével tünt ki. Eleinte még emberségesen ment ez a dolog; mihamar azonban a magyar nyelv teljesen kiszorította a latin nyelvet az iskolából, s elkezdődött az a félszeg nemzeti nevelés, amelynek érdekében még a történelmet is meghamisították, állítván egyebek között, hogy ezt az országot a magyarok meghódították, s így ők annak az urai, — többi népek pedig meghódított alattvalók.

Eleinte meglegedtek a magyarok, ha a tót megyék közgyűlés in a latin és tót nyelv mellett magyar nyelven is felszólalhattak; később, mikor már az új iskolából kikertült nemzedék foglalt helyet a megyei életben, divatba jött a magyar nyelv, amely nemskára az egész megyei közigazgatás nyelve lett s így a házigazda szerepét vállalta magára ott, ahol előbb csak vendégül látták.

Az idők folyamán még félszegebb elvek is jutottak érvényre. Ezek szerint csak a magyar tartott igényt az igaz hazafiaságra, — s mindent, amit a történelem dicsejt följegyzett, csak a magyarok érdeméül rótták fel, — míg aztán végül bűnnek tekintették még azt is, ha a tót tónak akart maradni hazájában, abban az országban, amelynek ő a legrégibb gyermeke, — amelynek megalkotásához és fenntartásához ő is járult hozzá, csak úgy, mint magyar testvére, vérével, életével.

S ez ellen a tótok még csak nem is védekezhetek, mert 1848-ig csakis a nemesség kezében volt a hatalom, a tót nemesség pedig, magtagadva saját vérét, nem a tót nép-

hez, hanem a vele közös osztályérdeket vállaló magyar nemességhez csatlakozott s még dühösebb üldözje lett a tót nemzetiségnek, mint maguk az igazi magyarok. Ugyanígy viselkedett mindig a róm. kath. papság is, noha számos főpap tót eredetű volt.

A tót nemesség és a klerus elszakadása tette ezután lehetővé oly törvényeknek a megalkotását (1836. III. t. cz.; — 1849. VI. t. cz.; — 1844. II. t. cz.), amelyek a magyar nyelvnek fokozatos térfoglalását az országgyűlésen, a-magas dikasteriákon, a kir. kamarában, a hivatalos világi, egyházi és katonai levelezésben, az anyakönyvek vezetésében eredményezték, s a melyek alapján ugyan elrendeltetett, hogy a bíróságoknál, a tanítói hivatalokban csakis a magyar nyelvet bíró egyének alkalmaztassanak, sőt mi több, hivatalukban megöszült tisztviselőknél értésükre adott, hogy vagy a magyar grammatikához, vagy pedig a vándorbohoz nyuljanak.

Mindenze hatalmaskodással szemben mitsem tehettek a tótok nemzetiségük védelmére, mert hisz tisztán csak az irodalomra s a szenvedőleges magatartásra voltak utalva és kényszerítve, Holly és Kollár tót költők, Safarik történetírő, Stúr Lajos, Hurban, Hodza és mások irodalmi harezot indítottak a „magyarizmus” ellen, a kiknek az igazság volt egyedüli fegyverük, amelyvel persze nem sokra mehettek elvakult ellenfeleikkel szemben (egyedüli gróf Széchenyi István helytelenítette a tótokkal szemben követett eljárást), de a külföldön rokonszenvet keltett ez az igazság a tótok igaz ügye iránt, a mely rokonszeng Ausztriában nyílt kifejezésre is talált 1848/9-ben.

A magyarizmus ellen hivatalos téren csakis a trón és kormány tehetett volna valamit, s így a tótok Jozeffy agg szuperintendens vezetése mellett küldöttséget menesztettek ő felségéhez 1841-ben, a mely a tótok panaszait és kérelmeit tartalmazó folyamodványt volt átadandó a királynak. Ez a kérvény még fokozta a magyarosítók dühét, anélkül, hogy a tótoknak különösebb hasznót hajtott volna; mindössze egy tót nemzetiségi hírlap kiadásának az engedélyét eredményezte. Az ugyan-csak ekkor szervezett irodalmi egyesület, a

A „FELVIDÉKI HIRADÓ” TÁRCZÁJA.

A Rákóczy-korszak Turóc-zst.-megyében.

— A „Felvidéki Híradó” eredeti tárczája. —

Írta: Bráz Béla.

(Folytatás.)

2) A dézsmák sedecimák, octávnak s quarták, mely valláson levő Parochiához tartozotának, annak szabadon ususában maragyanak. 3) A stólaris jüvedelmét (halálózás, esketés, keresztelés) az maga hitén levő Papjaink fizesse. 4) A harangozás s az azért járó díj, minden vallásra általános s egyenlő legyen. Felhívja a megye figyelmét ezeknek szigorú betartására.

Ezzel kapcsolatban megemlítendő itt Rákóczyának solti táborából kiadott rendelete, mely a káromlás büntetéséről szól. „Thurocz nemes várnagyúnekc serio intemlyuk in gremio suo processusunként szolgabíró hivenk által publicáltassék, hogy mind hadaink, mind egyéb akármely renden leve hivenk minden Isteni káromkodást s egyéb Istent és Embereket irtóztató és ékelen szitkóktól s átkozódástul supersedeállyanak. A nemes várnagyé az olyakat megfogtatván elsöben megvesszőztesse, másodsor megpálézzatassa, harmadsor és utólsori büntetésekre kövel agyon veresse.” Erre a megyei sta-

tutum ekkép szól: Hogy a Bárók, mágnaok és nemesek, mindkét nembeli pórnépet a Deamon által sugalt káromlás elkövetőt per Stvela, Gutta, Eördögk adta, Eördögk teremtette. Eördögk a leldek, Eördögk a hitet s más ezekhez hasonló káromlás elkövetőt elsöben megvesszőztek, másodsor megpálézzák, harmadsor agyonköveztek. A táncmulatságok kivéve a menyegzőt, 12 ftt büntetés terhe alatt tiltandók. A szolgabírák mellé esküvel köttöt bizalmi férfiak rendeltessenek processusunként, miután az igaz ügy kivívására Isten segítségé kérénd.

A szabadság harezca ezalatt fokozódó hével folyt Pozsony s Trenesévmegyében, a mi folyton nagyobb áldozatokat igényelt vérben és élelmi szerekben. Beresényi augusztus 15—19 között Pozsonymegyében Nádasd mellett a Csafóközben táborozott. A megyei nemesség egy része mellette volt a táborban, Huszár kapitány alatt, a másik rész Sréter alatt Trenesévtől, némelyek pedig a fejedelem táborában teljesítettek szolgálatot. Nevezetesen a megyei nemesség így volt besöztva: a fejedelem (Rákóczy) eő nagysága mellett; Plathy Sándor ur, Keviczky Menyhért eő kegyelme mellett. Beresényi mellett: Beniczky Gábor ur Feőhadí bíró. Rakssányi Sigmund ur hadi bíró mellett: Spelok András, Hagara András és Ruttkay László. Károlyi gróf mellett: Thurocz Márton ur Secretárius, Dávid Imre commissarius, Huszár György fia György, Hrabetius János. Pekry Generalis mellett: Beniczky Mátys Secretá-

rius. Sréter János ír Ezerében: Beniczky István feőhadnagy, Dávid Mihály vicehadnagy, Dávid László zászlótartó, Zathureczky Miklós, Istrása mester. Ezen zászló alatt: Zathureczky János Prónay Ádám, Singer Péter, Andreasz Mátys és Lehoeczky Gyurka vicehadnagy, Gheczy László ur Hadnagy eő Kegeyelme mellett: Spelok Mikloss, Chirny János, az eő Kime zászlaja alatt: Batska János és Mihály, Giret Simon, Hrtz György, Velits János, Griger Jakab, Vinkler Vilhelm seregében: Ruttkay András és Istók Kossuth Mihály, Farkas György ur seregében: Huszár Zsigmond. Polereczky ur seregében: Krasznecz György, Szombathly Mártony, Hagara Mátys. Desmás ur eő Kime mellett: Medovár Ferencz. Itthon hevernek is, kik szolgabírák által pramonéal-tatnak, hogy seregek után mennének. Összesen 44. azok száma (beleértve az 5 távol levőt is) kik a megye zászlóján kívül szolgáltak. Mint felebb láttuk Bajmőcz megvétele után a megyei nemesség 300-60 lú lovásra a hajduság pedig 23-ra apadt, illetve annyi volt Huszár kapitány mellett a megyei zászló alatt, vagyis öössesítve a harezban levők számát 141 volt a megyei telkő nemesség száma.

Tekintve a csekély számot, Beresényi komolyan felhívja a megyét, hogy az 50 porta után kivetett 10 lét számot (gyalogost) állítsa ki s ezen felül legalább 100 lovas. Szervezzen öössesen 600 harezost. A megye Rakovszky Menyhértet küldé Nádasdra Beresényi főgenerálishoz a következő megblöz levelel:

(Folyt. köv.)

„*Tatrin*,” amelynek szegény, tehetséges tót tanulóknak a segítése is képezte volna feladatát, nem nyerte ki a kormány jóváhagyását; úgyzint megtréte a kormány, hogy a tót nép kebelében szervezett mértékleteségi egyleteket és vasárnapi iskolákat, állítólagos pánszláv tendenciájuk miatt meggyanúsítsák és elnyomják.

A kormány tehát nemcsak hogy nem támogatta, nem védte a szorultságban hozzáfutott tót elemet, hanem még gátolt is fejlődésében, amennyiben nemzeti tevékenységét elnyomni engedte, — pedig épp az a tót elem lett volna hivatva arra, már számarányával és segélyforrásaival fogva is, hogy némi támogatás mellett az ország ügyeinek kialakulását 1848/9-ben a törvényes határok között lehetővé tegye.

A közoktatásügyi tároza költségvetésének tárgyalása alkalmából ismét oly konkrét esetek merültek fel, a melyek elvitathatlanul kötelességvé teszik a kormánynak, hogy az ugynevezett nemzetiégi vidékek népoktatásügyét a legszigorúbban ellenőriztesse. Mint-hogy pedig az ellenőrzés több helyen már eddig is megvolt, sőt ezeknek illetékes helyeken bizonyára nyoma is van, most már a rendelkezésen a sor, mert tényleg fűrhetetlen az, hogy egyes iskolák és azoknak vezetői az államhatalommal szembe szálljanak. Werner képviselő benutatta a saász iskolákban használt tankönyveket. Érdekes és tanulságos adatokat bocsátott a közoktatási kormány rendelkezésére. Ámde mik ezek alhoz a romboló munkához képest, a melyet a hazafiatlan tanítók tanítás közben végeznek. Ezt csak a gondos és igen gyakori iskolatogatóssal lehet némileg enyhíteni. — Igen is módot kell nyújtani a kir. tanfelügyelőnek arra, hogy legfontosabb hivatásukat az iskolatogatóssá minél sürűbben eszközölhessék. De módot kell nyújtani arra is, hogy ott helyben megteröl intézkedéseket tehessenek s ne kelljen fűröz-fához fordulniok az ügyveél, mely mire tárgyalás alá került rendszeren elapadoszik. Végrehajtó és rendelkezési jogot kell tehát nekik adni, mert ezek nélkül működésük meg van bénítva, és semmiképen sem felol meg általuk betöltött nagyobbbrézt bizalmi állás jellegének.

A verból képv. választás és Valásek J., tót nemzetiégi orsz. képviselő mandátumának sorsa eldől: a kir. kúria elutasította az elenne beadott petíziót. Nagyon érdekes e döntő végzésnek a megokolása. A mint ismeretes, az említett választás érvényességét azon alapon támadták meg a kérvényezők, hogy Valásek Krakován tartott programbeszédében többi közt azt mondta, hogy a magyarok menjenek vissza Ázsiába, a homán jűttek. A kúria e vádat annyiban legalább megokoltak találta, hogy vizsgálatot indított a tényállás megállapítására. Ennek eredménye pedig az volt, hogy több tanu esküt alatt vallotta, miként az inkriminált kifejezést Valásek ajkáról hallották; ellenben több pártáve a tót túlöz képviselőnek hit alatt tagadta ezt, kijelentvén, hogy Valásek beszélt ugyan Auszriáról, de oly értelemben, mint a tótok a magyarokkal együtt élő kergettek a tatárokat és törököket. E pozitív s negatív tanúbizonyosságok közül a kúria nem tett választást: a helyett magát a vádlottat hívta föl tanúnak, aki megesküdött arra, hogy a vád alját képező kifejezést nem használta. Ez a perdöntő momentum és ennek értelmében a kúria elutasította a petíziót. A dolog érdekéhez még hozzájárul, hogy annak idején a képviselő házbán Valásek úrnak egyik elvtársa kijelentette, azt, hogy a verból képviselő bebeszéltszát adta, miként azt a filpánszolt kifejezést soha sem alkalmazta. Ez ennek az ügynek híven összegezett historikuma, melyről sokat lehet vitakozni a fűrő eszet jogi mérlegelésénél; politikailag azonban ha az végképpen és mondjuk ki magyarán, szeresés megoldást nyert. Valóban örvendeni lehet ezen, mert azzal beigazolást nyert az a tény, hogy Magyarországon nem illdözök, nem nyomják el a tótokat, ellenkezőleg nemcsak teljes s tökéletes jogegyenlőséget élveznek a magyar állam védelme és a bíróságok oltalma alatt, hanem — tekintve például a decsi s más magyar kerületek választásánál a kúria részéről tanúsított szigorú elbirálást — még méltányos kedvezménynek is örvendhetnek, jelölés s bizonyosságok annak, hogy a magyar vezérkörök szívesen látják még a tót túlöz képviselőt is a törvényhozás terén. Ez pedig annyira tagadhatatlan bizonyos az, hogy a fűrő eszetben kivételt tett a bíróság. Másfelől azonban amál sűrűbb ez a kímélletes ítélet azokra a tót túlözokra, akik számtalanszor használták azt a kifejezést, melyet Valásek ur bebeszéltszól és eskütveel magától elutasított, példát adván elvtársainak és megszívlelendő tanúságot nyújtván a nemzetiégi bevezelőnek, mint kell a magyar nemzetet becsülnök és szeretnök. A mint ugyanis Valásek ur szerint — mi magyarok a tótokkal együtt

lűttök Ázsiába a pogány török-tatár, és amint később apáink is egyttel hozdorták még a magyar alkotmányos szabadság zászlaját egész Bécs falai alá: azonképpen most s jövöre is egy szív egy lélek legyenek a magyarral, ki ezer éven át biztosította anyanyelvüket s nemzetiségüket. Amint megszívlelésre méltó *Kollár* Márton, szintén tót nemzetiégi képviselőnek a parlament április hó 16-iki ülésében tett azon ünnepélyes kijelentés, hogy „az orosz a katolikus tótokat megfosztaná hitűktől” és hogy a pánszláv elárulni hitét. Mint-hogy pedig fűrőszelendő *Kollár* Márton urat nem lehet azzal gyanasítani, mintha az ágostai evangélikus tótokról s papokról másképpen gondolkoznék, mint a katolikusokról; úgy véljük, csak megítéseltjük vele, ha nyilatkozatát, mely apodiktikus alakjában döntő ítélet bélyegzővel viseli magán, valamennyi magyarországi tótokra felekezeti s állásbeli különbség nélkül általánosítjuk. Ez értelemben szívesen vesszük a tót túlözök helybeli lapjának azt a nyilatkozatot, hogy a verból választás ügyében hozott kúriai döntő végzés „buzdításul, bátorításul és erősítésül szolgáljon a további munkálkodáshoz és küzdéshez a (tót) nemzetet (nemzetiségét), nyelvért s művelődésért.” — De már az ellen tiltakozunk kell amint ugyancsak a jelzett lap vezető cikkelye további folyamában mond, hogy elegendő volt, ha valakire azt mondták: „te tót”, hogy ezután illdözök lajszolják, károsítsák, bojkottálják, megnyomják tőle a megelhetés módját stb. Ellenkezőleg a nyitlan s a rejtező delgőt tót túlözök jártak el s járnak el így a magyarokkal, akiket a balsors körnek közé juttatott. Reméljük azonban, hogy ez éppon Valásek és *Kollár* Márton befolyása következtében végképpen meg fog szűnni, hogy ezeknek példája és tanítása meg fogja akadályozni azt az aknamunkát, melyet a nyílt s titkos pánszlávok minden ellen, a mi magyar folytatnak, és hogy nem csak meg fog szűnni az a kértelés s settenkedés, mely midőn hazáról s hazafiságról szólnok, nem Magyarországról s a magyar állam iránt való hűségét, ellenében holmi tót okloj-re gondol, hanem negatív tanuskodás helyett pozitív nyilatkozatot is fogunk hallani tőlök oly értelemben, hogy mint tót anyanyelvűek a magyarral mindig egybeforrnak és a helyett, hogy azt mondanák: éljen a haza, velünk együtt azt fogják kiáltani: éljen a magyar haza! éljen a magyar!

A magyar alkotmányosság fűrmaradását a cseh lapok az osztrák parlamentarizmusnak kátyúba kerlőt zologra szerkeszték akagár kötni, mintha a Lajthán tül zöllés okvetlenül megja után vonná a magyar államiság bomlását. Ezt a merész konjunktúrát érdekesen fejtegeti a *prágai Nérodolj Listy*, mely így fejezi be cikkelyét: Az abszolutizmustól máris félnek az emberek, különösen Magyarországon s az bizonyára nem egészen véletlen, hogy a mult vasárnapon Budapesten komolyan tüntettek a mellett, hogy Magyarországon az alkotmányosság nélkülözhetlen. Az exaltált német frakciók eddigi magavisellete mellett nines okunk, hogy a magyarok szemében úgy tűnjünk fel, mintha mi is támogatottok az abszolutizmus felé evező aközöt. A cseh államjog alapján állva lehetetlen, hogy ne lássuk a magyar korona államjogi helyzetét. Az osztrák abszolutizmus előkészítője volna tulajdonképpen a magyar abszolutizmusnak. Az említett demonstráció a *Szöll* Kálmán tiszteletere adott baktenten történt. Mindössze két szónok beszélt. *Zichy* Jenő Gróf mint a két magyar törvényhozó testület megjelöltjé méltatta a *Szöll* érdemét és abbéli reményét fejezte ki, hogy *Szöll* a kibesz már *Deák* is a legnagyobb bizalommal viselkedett legközelebb legyőzi okosságával a rendkívül nehéz akadályokat ama bizonyos ügyek elintézésénél, a melyek a döntök lesznek Magyarországi alkotmányosságára és gazdasági existenciájára. *Szöll* Kálmán miniszterelnök volt a második szónok és ő beszédében kiemelte, hogy Magyarországra nézve a parlamentarizmus fontosabb mint bármely országra nézve s hogy fenntartása nemcsak a többségnek, hanem az ellenesség is érdekében van. Végül, hogy a pártküldelemben mérhetünk csapásokat, de nem szabad csapásokat mérni magára a parlamentarizmusra. . . . Nekünk úgy tetszik, a *Nérodolj Listy* így fejezi be cikkét, hogy ez felelet a bécsi parlamenti zavarokra. — Ne féltsék a cseh Magyarországot! De az bizonyos, hogy a csekhek, nevezetesen a fűrőztéző cseh lap s társai csakugyan félnek attól, hogy az igazga osztrák parlamentarizmust föl fogja váltani az abszolutizmus. A magyar alkotmányos szabadság azonban a mostaninál nagyobb válságokat is látott Ausztriában. A magyar alkotmány oltalma alatt a magyarok mentették meg *Mária Terézia* trónját. Első *Napoleon* elfoglalta Bécsét, de a magyar alkotmányt nem ingatta meg. 1849-ben nem a magyar alkotmány veszett el, de a bizalom. Ez azonban föléledt *Deák* Ferencz és az események hatása alatt, és Ausztria, melynek sola sem volt alkotmánya, éppon ennek köszönheti alkotmányát, mivel hogy az 1867-iki kiegyezés conditio sine qua non gyanasítta köntre ki a parlamentarizmus kormányformát Ausztriában. Lehet azt megismételni. Egyébiránt

a csekhek felelik, hogy Ausztria oszárára, mint magyar király eskült tett a magyar alkotmányra. Ez nekünk fűrhetlen biztosítékot nyújt. Legyen ez elég a csekheknek is. . . .

Tót gimnázium. Ruzsiai líptöl töt nemzetiégi képviselő három más töt képviselő társával egyetemben a Felvidéken töt nyelvtő gimnáziumnak felállítását követelte és erre nézve határozati javaslatot is nyújtott be. *Wlassics Gyula* közoktatásügyi m. kir. miniszter azonban az ő őszinteségével azonnal kijelentette, hogy éppon semmi hajlandósága nines töt középiskolák felállítására mindaddig, míg garanciát nem nyer arra, hogy azok a magyar haza javára szolgáljanak. Ily töt képviselő határozati javaslata, valamint a *Mudrony Pál*, *Hodszs János*, *Dachslér Samu* és *Iván*, *Dula Máté* és *Hlásssa András* által már régebben beadott hasonló tárgyu kérvény sorsa is hosszút időre el van intézve. Ám van a Felvidéken elég középiskola látogassák ezeket a tót fűnk. Bárton tehetik mert azért, hogy ott magyar nevelésben részesülnek itthon Turócz-Szent-Mártonban gondoskodnak róla, hogy sem a töt nyelvet, de a töt érzést sem feledjék el.

Ifjusági egyletek — nemzeti nevelés.

(P. K.) Kár, hogy a magyar tudományos akadémia is nem látogatta meg olyan gyakorlati közvetlenséggel ható nemzeti gondolat, amilyen a közhasznu tudományok akadémiajával *Esfuriban* szeresésben megeseit, mely aztán jutalmat tűzött ki ama feladat megoldására, hogy „mint lehet az ifjakat a népiszkolából való elbocsátástól a hadi szolgálatba való belépéstkig legezélszeríttben nevelni a polgári társadalom számára?” A díjat egy *mincheni* városi iskolai tanácsnok ítélték oda egyhangulag. Ha nálunk is tartottak volna hasonló versenyt, a díjat az egyedül helyes kezdeményezést megragadásáért, ennek az oly kívánatos, de egyszerűsindü oly magas ezelnak az eléréséhez, a *közoktatásügyi miniszternek* kellett volna oda ítélni az ifjusági egyletek alapításáról szóló rendeletért. Ha e kérdés helyes megoldása valamely államra a legnagyobb fontossággal bír, úgy bizonyval Magyarországon ez az állam, melynek mint nemzeti államnak fennállása kizárólag a magyar faj fejlesztettségétől és kitűnőségétől függ, hol a nemzetiégi és felekezeti törekvések folyton az állam egyességét rázzák, hol a kereseti módok még igen szűken vannak s nem nagyon jövédelmözök, hol még szűles, át nem hidaló szakadékok ásanak a nagy bírtok és a munkanélküli szegénység, a műveltek rétege és a lakosság tömege közt. Egy a világtól félreeső mezővárosban, vagy éppon faluban, hogy jusson az észbe egy gyerkölcsnek, aki tizenegyedik életévében, rendszeren nem kitűnő tanulási eredménnyel, odahagyja a népiszkolát s rögjön valami mesterséghez kell látnia, hogy mi a haza, hogy ő egy nagy egészhez tartozik, mely intézményeivel és jölleti berendezéseivel az ő létét védi, melynek javát ő a saját jölletének és derekességének előmozdításával szintén előmozdítja? A szülőknek minderről homályos sejtelmük is alig van; amit a mester és a legények raknak a hátára, az sem kell fel éppon ezt az ismeretet, és ha a templomban a szószékrol nem inkább igazat prédikálnak is, hanem egy istentől pap lsten igéjét hirdeti, ez is kevésbé foglalkozik az ideglenes, mint inkább az örök hazával. Semmi sem viszi közelebb embertársaihoz, csak a keresmai verekedések és az ébredező érzések. Mi világsosita fel érzelmét arra nézve, hogy a józan egoizmus és az altruizmus nem egymást kizáró ellentétek, hanem inkább kiegyesztői egymásnak, hogy okosság és erkölcs egymással összhangban van? Semmi és senki; megmarad szűk látókörök négy karja közt, érzése önzésé csontosodik, troglodita lesz értelmileg és erkölcsileg. Mi sejtelve van az ilyenek a hazáról és a büszke kötelességdussal telt ömérzetrol?

Az ifjusági egyletek feladata lesz, hogy itt avatkozoznak be és segítsenek megakadályozni az ily félődté lelet és az ember jobb természetét ellen. Ezen a vidéken, hol hiányzanak a város sokféle művelődési ösztönzései, hassanak az ifjusági egyletek, buzdisának barátságára, barátságos közlekedésre az egyenlőkorúakkal; gyakorolják rendszeresen a lélek nemesítése végett az éneket, az akarat és a testi erő fogyelemzése végett a tornázást; ez egyesületekhez azonban a műveltebbek is járuljanak hozzá, mindenekelőtt szellemi adományokkal hasznosan oktató szórakozások s mulatságok rendezése által, ami mellett politikát és vallást természetesen is kell zárni. A mindig tudvágyó halgatók körének fellegő erejéhez alkalmazkoda értessek meg ott a nemzet jobbjai a serülő ifjúsággal a lelki-emteresség, a szorgalom, az önelgözés és a tevékeny kedésre való odaadás értékét, mint tudvalegőleg Angliában vagy Sikkrel tette *Smiles*, — magyarázzák a polgárismeretet, egészítve azt különös tekintettel az iparra, a közgazdasági alapkérdéseket és az állam feladatait,

hogy az ember az inasgyerekekben és az állampolgár a munkában el ne studejzen; kezdődjék ott alulról felfelé az *university extension*, mire Dánia ad régóta világszerte példát; munkájának ott köze a nemzet jobbja az ifjúság nemzeti nevelésének művében. Mert — és ez egy pompás gondolat abban a díjjal koszorúzott munkában, melynek fejtegetéseit nagyban és egészen, sajnos, nálunk még nem lehet alkalmazni, — „érdekeink és egyáltalán az állam érdekei iránt nem várhatunk több odaadást, mint amennyit magunk tanúsítottunk az alsóbb osztályok és az állam összes ügyei iránt.“ *Wlassics miniszter rendelete hazafias felhívás a magyar társadalomhoz.*

Football verseny Znióváralján.

Azt hiszük, Turóczvármegye hírság olvasóközönségének figyelmét is magára vonta már a napi lapoknak az úgynevezett Football rovata, a melyekben sokszor bő részletességgel s egyúttal érdekességgel vannak leírva a Budapesten lefolyt hazai s nemzetközi labdarúgó mérkőzések. Alig egy pár éve, hogy a játék eredeti hazájából — Angliából áttegyedt a kontinensre s jelenleg már az európai összes művelt nemzetek legkedveltebb játékká lett. Hazánkban nemcsak a fővárosban kultiválják az ifjúság ezrei, de számos vidéki városban is igen sokan hódolnak már a sport e rendkívül érdekes és edző nemének. S ez nemis csoda! Mert bármit mondjon is a nemzeti sovínizmus, a football minden tekintetben messze túlszárnyal bármiféle más játékot, mert nincs hozzáfogható sportnem, mely a bátorságot, ügyességet, gyors fellogást, kitaratást annyira igényelné, mint a football. Nincs játék, mely oly *általában* test-edző, tüdőt, vérkeringést s az egész test szervezetét miképpőt volna, mint épen e játéknak.

És épen azon körülmény, hogy a football a legtestesebb játékok között is az első helyen áll, magyarázza meg e játék rendkívüli elterjedését s azt a nemzeti fejlődést, melyet különböző nemzetek fiait e sport ágbán szilnet nélkül folytatnak. Bizton reméljük, hogy — különösen Ruttkán s Turócz-Szent-Mártonban, mint a hol a szükséges erő könnyen összehozható — nem sokára hallani is fogjuk a football egyesületek megalakulását s a férfias erő nemes vetkélésében mi sem maradunk hátra pl. Zólyomgyéttől, a hol már két együt is — Zólyomban és Besztercebányán — működik fiatalosá edzésre és erősítésre. Jól tudjuk, hogy sokan ellenséges indulattal viseltetnek e játéknak iránt, de a veszedelem csakis kezdőnk fordíthat elő s kellő vezetéssel és higgadsággal ezen veszélyes túlságosságokat is mérsékelni lehet. Különben pedig, ezen sportág sem jár több veszéllyel, mint akár a korecsolás, akár a biekülés, vagy az úszás, lovagolás, szóval mint a sport többi ága, ellenben kiszámíthatatlan erőse is van mert a szervezetre végtelenül edzőleg s erősítőleg hat. Vajha gyönyörködhetnénk már Turóczban is egy-egy nemes versenyben, mely pl. Ruttkán és Márton ifjúsága között folyik a dioségyes pálmájáért s láthatónk, mint rózsasodók ki a sok férfi arez az üdítő levegőn s mint költözik erő s élet a kasznók s vendéglők füstös levegőjében elpetyhült férfi izomzatba!

A kezdet már megtörtént! E hó 13-án Znión, az áll. tanítóképző intézetben, a hol a tanárok naponként játszzák a football névendékeikkel — folyt le az első verseny az intézet III-ad és IV-ed éves névendékei között, a zniói intelligencia jelenlétében. Rendkívül érdekes volt nézni, a mint a szalagszéknyelők álló két párt förtélyos ügyességgel iparkodik a labdát rugások segítségével az ellenfél kapuján belőni. A kétszer 9/óraig tartó küzdelemből végre is a IV-ed éves névendékek kerültek ki győztesként, mert ügyes összejátszókkal 3-szor sikerült megközelíteniük a kaput s azon a labdát berúgni, míg a III-ad éveseknek csak egyszer. Az arány tehát 1:3 a IV-ed évesek javára. A győztes csapat nemcsak éljenzében, hanem szép díjazásban is részesült. A versenybíró Páry Endre tanár volt.

Sokszor halottunk már Turóczban sport egylettől beszélni, sőt már táncoltunk is az alaptökés javára, szeretnénk is tehát már valahára egy kis sportot is látni, mert minden szónál, alapszabállyal, tervezgetéssel többet ér a tett.

Nosza tehát ifjúság, előre, reptül már a labda, csak vissza kell rugni!

P. E.

HIREINK.

— **F. M. K. E.** Turóczvármegyei választmányja ma délután 3 órakor Turócz-Szent-Mártonban a vármegyeház nagytermében tartja meg évi rendes közgyűlést, a melyet a választmány elnöke ifj. Justh György főispán hívott egybe. A gyűlés tárgyait fogja kénezi az évi jelentés meghallgatása, a zniói óvodának és az egyesület számadásának megviz-

sgálása, a jövő évi költségvetés megállapítása és végül esetleges indítványoknak tárgyalása.

— **Személyi hír.** Báró Révay Gyula orsz. képviselő névünnepe alkalmából választói köréből számosan üdvözölték, mintegy elismeréssel annak, hogy a választói érdekeit mindenkor és minden lehető körülmény között legjobb indulattal szolgálja. Számaltan bizonyítottunk van már, a melyek ezen meleg érdeklődést tanúsítják így hát az üdvözölkhöz mi is készséggel csatlakozunk.

— **Kinevezés.** Turóczvármegye főispánja Bresztyenszky Gyula vriezkői róm. kath. plébános a vriezkői állami elemi iskolai gondnokság előkérve, Bertsch Ottó gazdasági szaknart pedig ugyanazon gondnokság rendes tagjává nevezte ki.

— **Uj óvodák.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter a Fábian Lászlónál áthelyezésről megfresedett ruttkai állami óvodái állomásra Balzsanka Anna okl. óvodót nevezte ki.

— **Meghívó.** A Turóczvármegyei Jótékony Nőegylet választmányja e hó 27-én d. u. 2^{1/2} órakor rendes negyedévi gyűlést tart a vármegyeház kis termében, a melyre a választmány tagjait tisztelettel meghívja Turócz-Szent-Mártonban 1902. április 16. Az *előhívás.*

— **Dr. Czabell Samu** a kiváló nyelvész és lapunknak jeles munkatársa, hat heti üdülésre Dalmáciába utazott. Mint értesültünk jeles munkatársunk magyar-történetfrásológójára már ez év őszén sajtó alá kerül. Ezzel nagy szolgálatot teljesít és erre már most felhívjuk az érdeklődőket figyelmükre.

— **Működési előadás** rendez f. évi május hó 10-én a turóczvármegyei jótékony nőegylet a melynek új elnöke *Justh Ferencz* szül. *Bathányi Mária* grófnő már is nagy buzgalommal fejt ki annak sikere érdekében. Az előkészületekről annak idején értesítjük olvasóinkat. De már most jelezzük, hogy ez az ünnepség kedvező alkalmul szolgál arra, hogy a vármegye magyarságát hosszú idő után valahára együtt lássuk.

— **Hálózás.** Egy mindenki által ismert kedves öreg úr hunyt el a mult hetén Ruttkán, *Vogel János* a kassa-oderbergi vasut ruttkai főműhelyében alkalmazva volt művezető. Rövid betegeskedés pusztította el az élet erős, edzett embert. Az elhunyt 30 évig volt a kassa-oderbergi vasut szolgálataiban egyike volt azoknak a keveseknek, a kik a főműhely szervezésénél kerültek annak kötelekébe. Az öreg úr különben ismert vadász is volt, kinek medvé kalandját sok mágnás megíríthatná. Egyben példányképe volt a megtestesült tiszteségnek, a mely nemes tulajdoniért, a ki ismerte mindenki szeretettel viseltette irányába. Temetésé részvét mellet ment végbe s jelen volt azon egész Ruttkán. Havatalt barátai és tisztelői koszorúkkal halmozták el.

— **Közza hír** járta be a vármegyét a mult hetén, mely nem egyebet, mint azt akarta elhitetni, hogy bár Révay Ferencz országköszárnak esett áldozatul. A hír gyorsan terjedt és a gazdagabb fanatizálva bírok már a részletekről is tudtak. Utána jártunk a dolgoknak és konstatálhatjuk, hogy a báró igen jó egészségnek örvend s bizonyára ő maga fog legjobban mosolygni e hír olvasásakor.

— **Turóczvármegyei közigazgatási bizottságának** április havi üléséről tiszteketben csak vázlatosan számolunk be. A több év óta hűzölöd pereskedés a raksan-dozori ág. h. ev. egyház és Kubányiné Raksányi Gizella között így intéztetett el, hogy a bizottság kimondta, hogy Kubányiné nem köteles az ottani iskola felépítéséhez hozzájárulni. A vármegyei közigazgatási menete teljesen normalis volt és a közigazgatási részről csak folyó ügyek adtak elő. A főorvos jelentése szerint az elmúlt hónapban a közegegyesület nem volt kedvező. Különösen sok hurutos és lobbos bántalmak fordultak elő ezek mellett a kanyaró, hasi hagnyám (Bellán, Mosoczon), ronselő toroklob és hóhkurut is uralkodtak. Azokat kiket helyben és Necepálon vészett kuzya mart meg, Budapestre szállították gyógykezelésre. A többi szakelődök is csak folyó ügyeket adtak elő.

— **Bucsuóz.** Gölner Frigyes járásbírósi ágjegyő tisztársai és barátai abból az alkalomból, hogy a besztercebányai kir. törvényszékhez helyezettgett át, szombaton este a Magyar Kaszinó helyiségében kedélyes bűvészt rendeztek, a melyen dr. Láng Ernő kir. járásbíró melog szavakkal vett búcsút a távoztól.

— **A „Táttra“ bank terjeszkedése.** Mint zólyomi levelezőnk tudatja a Táttra bank Zólyomban fiókot szándékozik létesíteni, a mely ezből már alkalmas helyiséget is keresnek. Nem tudjuk, hogy mely mértékben van szükségük a zólyomiaknál új pénzintézetre, de reméljük, hogy ha ilyenre szükségük lenne, maguk is tudnak szervezni és ha tehetik kiterítik a Táttra bank atyai gondoskodását. A zólyomiak különben erősen tiltakoznak a Táttra meglepedése ellen s bizonyára módját is éjtik, hogy ott jól ne érezzék magukat — ha ugyan mégis oda jutnának.

— **Dr. Fáy Gyula** minisz. titkár, az orsz. munkás betegsegélyező intézet igazgatója a napokban felvidéki körútjában Turócz-Szent-Mártont is meglátogatta és itt az illetékes körökkel a betegsegélyező pénztár ügyében konferált. Minden esetre kívánatos, hogy ez a humanus intézmény minél nagyobb körben elterjedjen.

— **Fogyasztási szövetkezet Znióváralján.** Lapunk egyik barátja arról ad hírt, hogy Znióváralján a tót túlók ottani hívei fogyasztási szövetkezetet óhajtanak létesíteni, a melynek esak az lenne az egyedüli célja, hogy az ott már meglepedett kereskedőknek keresetét csökkentse. Mint hogy pedig állítólag erre a

célna idegen tőke is áll rendelkezésükre, minden esetre kívánatos, hogy az illető politikai tényezők is kiterjeszszék figyelmüket erre a mozgalomra. Mert az nyilvánvaló, hogy azok a fogyasztási szövetkezetek, a melyek itt a Felvidéken a tót túlók kezdeményezéséből, vagy az ő támogatásukkal létesülnek korántsem a nép javát akarják előmozdítani, hanem igen is hathatós politikai eszközül szolgálnak az agitátorok kezében.

— **A trebosztói Révay bírtok** mely Révay Miklós elhunytával gazdálaltan áll, valószínűleg visszakertül az ősi tulajdonba. Úgy értesültünk ugyanis, hogy azt báró Révay Gyula óhajja megvenni. A báró úgyeszte ott járt és tanulmányozta az ügyet. Csak örvendőnk rajta, ha a terv megvalósulna.

— **Szalonnakavadászat.** E kedves vadászpornak rendkívül kedvezett az idei időjárás, s vadászaink ki is aknázták ezt a nem mindenévi alkalmat. A turócz-szent-mártoni vadászok mindössze 8 drb. hossztesőrtt ejtettek el. Nálunk ez tekintélyes szám.

— **Marion** ezimen egy kötet költemény jelent meg a budapesti Singer és Wolfner cég kiadásában. Irója *Hercegh Jenő* a poeta vasutas, kinek költeményei főképp lapunk is több kedves és tartalmas mutatóványt közölt. Méla hisz hangulat uralkodik az egész kötetben keresztül azonban minden érzélgés nélkül mutatja be egy mélyen érző szívnek dobbanását. Tehetséges költő méve ez, kitől még sokat várhatunk. A díszesen kiállított kötet ára 2 korona és megrendelhető a kiadónál Budapesten. A legneveltebben ajánljuk olvasóink figyelmébe.

— **Színlelőadás Ruttkán.** A mit az erdő mesél eziml népszimmetet f. hó 15-én megismételték a ruttkai műkedvelők. Nem nagy, de telkes közönség jelent meg, mely a szereplőket ugyancsak megtapsolta. Nem tudjuk eléggé méltányolni a rendezők buzgalmit, mely Ruttkán lehetővé teszi az ily műkedvelői előadások rendezését. Csak előre ezen az utón!

— **Akantusz utóda.** Multkori hírtüket oda módosítottuk, hogy Gerő Virgil főerdész znióváraljai állomását csak f. évi május hó 1-én foglalja el. Addig az erdőgondnokság ügyeit *Hömpfner György* erdész vezeti.

— **Iskolai vizsgálatok.** A helybeli állami felsőkereskedelmi iskolában a felső osztály ézváru vizsgálati f. évi május hó 13—16. napján lesznek: az érettségi írásbeli vizsgálatok pedig pünkösdtől, május 21-én kezdődnek és egyáltalában hét napon át tartanak. Az érettségi szóbeli vizsgálatok majd csak június hó folyamán ejtettek meg.

— **Osák Máté trenosli vára** dőldezik. Ennek folytán az ottani közt. bizottság fölhitva az illető uradalom mostani birtokosát, Harcourt Ifigenia grófnőt, hogy javíttassa ki az omladozó várat vagy hordassa le, mivel a lezuhló kövek veszélyeztetik a járó-kelők életét.

— **Uj szingizagatók.** Lapunk egyk utóbbi számban az a közlőkül, hogy az északmagyarországi szinkirletet Deak szingizagató nyerte el. Ez tényleg így is történt, de miután Deak a delvidéki kerületet is megkapta, mirőlnek lemondott. Új pályázatot hirdettek tehát, a melynek alapján Halmai Imre szingizagató nyerte el kerületünk.

— **A hullámok közt.** Baleset, büntény, öngyilkosság szolgálatokká áldozataikat a hullámok, s már a mi kis Turóczunk sem ment fölük. A minap turócz-szent-mártoni mosó, sulylok asszonyok közvetlen közelében történt el egy emberi hulla, a mely azonban egy hirtelen fordulatnak csakhamar eltűnt. — Ruttkán pedig egy, állítólag kis-szociális munkás embernek a holttestét fogták ki a Végből, a kiről meglepőitették a megejett nyomozás folytán, hogy neve Pakán József 42 éves. Minthogy pedig az illető még előtte való este két ismeretlen egyén társaságában látták a vasuti vendéglőben megvesorálni, a mely alkalommal szemlájait rendszeren kifizette, de tárcájában később egy fillért sem találtak a gyilkosságnak gyanuja is fölmerült a miért is dr. Láng Ernő kir. járásbíró széles körű nyomozást indított meg.

— **Köszönet nyilváníttás.** Mély gyászunkban, mely benáttunk a szeretett férj aza és nagyapjának, *Vogel János* a es. kir. szab. kassa-oderbergi vasut művezetőjének váratlan halálával ért, jól eső vizaglatst nyújtott karárságnak, számos barátja és tisztelőinek nagy részvéte. Drága halottunk iránt nyilváníttott ena kegyelletes tisztelet és részvétért ezúton is hálas köszönetet fejezi ki. Ruttkán, 1902. április 11-én. A gyászoló család.

— **Április 11-dike az erdőben.** Nemesak az állami tanintézetek ünnepelték meg ápr. 11-dikét, de a felekezeti iskoláknál is, a hol hazafias szellemű tanítók vannak alkalmazva. Így értesültünk, hogy Szeklen Szentgyörgyi József tanító és Schröder Gizella tanító né vezetésevel nemzeti ünnepet rendeztek a közeli erdőben, a mely alkalommal döllokek és szavalatokkal emlékeztet meg a nap jelentőségéről. Az ünnepelt táncz követte, a melyen a község lakói is részt vettek.

Szerkesztői üzenetek.

— **Dr. Cz. S.** Kellems üdülést kívánok. A czikkoszorótól azonban nem mondnék le. Majd alkalmasabb időben. — **V. J.** Ruttkán. Sorait a kiadóhivatalnak adtuk át. — **H. J.** Lonos. Szives figyelmét kérem. — **P. E.** Znióváraljai. Igen örvendek, hogy a verseny szépen sikerült. Bizony ideje lenne, ha nemcsak beszélnék, de tennék is minden tén. — **R. V.** Helyben. Már ki volt szedve, egy más kézből jött tudósítás. — **N. B.** Budapest. Elismerő sorait köszönöm. — **Ruttkán.** Igen eszélődik kedves barátom. Ennek a bizonyos mozgalomnak összes szájtól tudomásom van. Majd alkalmasabb időben adatomak, meg nevellek fogom a dolgot ismertetni. Mert érdekes arra. De azért csak legyen nyugodtan. Ott semmi veszély sem fenyegeti azért mert a dolgot úgyanban akart irni — hiszen a mint sorairól kiolvassom — az arról a mit iri igen-igen keveset tud. — **B. D.** Znióváraljai. Megkaptam, de az a száma akkora már be is jutott. Nem lesz az késő gyűlés után sem. Sőt jobb ha előbb a gyűlésen tárgyaljuk.

Felélis szerkesztő: **Berecz Gyula.**
Főmunkatárs: **Bán János.**

Turóc-Szt.-Mártoni m. kir. jár. erdőgondnokságát.

1902. évi 137. szám.

Faarverési hirdetmény.

Az alább megnevezett birtokosoknak tarlasztásra eszedékes és hatóságilag engedélyezett vágástérlettel nyilvános szóbeli árveréssel egybekötött zárt írásbeli ajánlatu versenytárgyalás után a következő fennmennyiség került értékesítés alá:

1. Szklabinán 328 db rudfa 1089 f. fatörzs 603 m ³ 3693-65 kor. 16ért.
2. Blatinizán 2766 „ „ 1254 „ 6657- „ „
3. Szt.-Mihályon II „ „ 485 „ 453 „ 3157-50 „ „
4. Hájón 162 „ „ 673 „ 469 „ 2701-90 „ „
5. Csereosónán 10 „ „ 434 „ 477 „ 4058- „ „
6. Znióvárjalán 14 „ „ 511 „ 462 „ 2370-80 „ „
7. Szklonán 16 „ „ 954 „ 1599 „ 12135-60 „ „

Összesen 541 db rudfa 6912 f. fatörzs 5317 m³ 34774-45 kor. 16ért.

Az árveréssel egybekötött versenytárgyalás folyó év **április 28-án** d. e. 9 órakor a turóczenzmártoni m. kir. jár. erdőgondnokság hivatalos helyiségében fog megtartani, melyhez venni szándékozők azon kijelentéssel hivathat meg, hogy zárt írásbeli ajánlatukat az árverés megkezdéséig alólrított kezébe nyújtják be. A zárt írásbeli ajánlatokban, melyekhez a becsár 10%-a övédeképpen, készpénzben, vagy övédeképes értékpapirokban eszólalandó, s a ajánlattevő nevét és lakhelyét pontosan megjelölni, s a feljajánlott vételár számmakkal és betűkkel olvashatóan kiírni s azt kijelenteni tartozik, hogy az árverési feltételeket ismeri s magát azoknak aláveti. Olvashatlan s a fenti követelményektől eltérő, hiányos, bélyegtelen, későn érkezett, valamint pót- és utóajánlatok, figyelembe vétetni nem fognak.

Az árverési feltételek az alólrított erdőgondnokságánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Turóc-Szt.-Márton, 1902. évi április hó 9.

M. kir. jár. erdőgondnokság.

Mindenkinek ajánlható
a most 40. kiadást ért Dr. Müller orvosi tanácsos műve a
bántott ideg- és
sexual-rendszeréről
valamint annak alapos gyógyításáról.
1 korona 20 fillér beklüldése ellenében portamentosen küldi
Curt Röber, Braunschweig.

771. sz. 1902.

Arlejtési hirdetmény.

Vallás és közokt. m. kir. Miniszter úr f. évi 15.170. számú magas rendeltetével az ivánkaföldi állami elemi iskolai építkezés alkalmával fogatosítandó munkálatok költségeire 11.326 kor. 57 fillért méltóztatott engedélyezni.

Ezen építkezési munkalát fogatosítására az arlejtés folyó évi **április hó 30-án** délelőtt 10 órakor hivatalomban fog megtartani.

Az épület a magas miniszteri tervek V. szabvány-lapján a megfelelő melléképületeket pedig ugyanazon tervek XXV. szabványlap szerint készítendők el. A zárt ajánlatok a megfelelő 10%-nyi bánatpénzzel folyó évi április hó 30-ig délelőtt 10 óráig nálam benyújtandók. Később érkezett ajánlatok nem fogadtatnak el.

A műszaki műveletek hivatalomban naponta 10—12 óra között megtekinthetők.

Turóc-Szt.-Márton, 1902. évi április hó 14-én. Turócvarmegye kir. Tanfelügyelősége.

Borecz Gyula, s. k.
kir. tanfelügyelő.

2349—1901. tll. sz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A znióvárjalai kir. járásbírósig, mint teleklényvi hatóság közlirre teszi, hogy a zniói köles, seg. pénztár végrelajhatónak Petrás János és t. végrelajhatást szenvedő elleni 247 kor. tökékövetelést és jár. iránti végrelajhatást ügyében a znióvárjalai kir. járásbírósig területlen levő Divékén fekvő: 1. a divéki 110. sz. tjkvben A. 1. 1—4. szs. a foglalt B. 1. t. a. egészen Petrás János nevére írt ingatlanra 413 korona. 2. a divéki 111. sz. tjkvben A. 1. 1. szs. a foglalt B. 3. t. a. ugyanazok nevére írt, nemkülömben a B. 1. 2. t. a. Petrás András és kk. Petrás Zsuzsi nevére írt egész ingatlanra 33 kor. 3. az ugyanottani 25. sztkjben A. 1. 1. szsám a. f. 3. szsám a foglalt B. 3. t. a. egészen Chvojka Mihály nevére írt ingatlanra 190 koronában megállapított kiküáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1902. évi május hó 3-ik napjának** d. e. 10 órája Divék közsig házálan megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküáltási áron alul is eladati meg.

Arverezni szándékozők tartoznak az ingatlanság 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. tez. 42. § ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333. sz. a. kelt igazgatólygm. rendelet 8. §-ban kijelölt övédeképes értékpapirokban a kiküáltott kezezh. lo. tenni, avagy az 1881. LX. tez. 170. §-a értelmében a bánatpénzzel a bíróságnál előleges elhelyezéséről kijelölt szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. Járásbírósig, min. teleklényvi hatóság.
Znióvárjalán 1901. december hó 31-én.

Dr. Bedó Béla, kir. aljbíró.

Tanuló felvétetik

a t.-szt.-mártoni magyar nyomdában.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált házi szer, amely már több mint 33 év óta megbízható leghíresebbi alkalmatossági készítmények, császár és meghátszókat.
Intés. Silányabb utazatok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjegygyel és a „Richter” cizjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f. 1. k. 40. és 2 k. árban a legelőbb gyógyszerárban kapható. Fővárosi: **Török József** gyógyszerésznél Budapest.
Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvart. szállító.
Rudolfstadt.

Hirdetéseket
jutányos áron
elfogad
lapunk
kiadóhivatala.

1000.000
KORONA
ESETLEK A LEGNAGYOBB NYEREMÉNY!!

50,000 nyerevénynek.
Legnagyobb nyerevény a legrosszabb esetben:
1.000.000 korona.

1 jutalom	600000
1 nyer. a	400000
2 „ „	200000
3 „ „	100000
1 „ „	90000
1 „ „	80000
1 „ „	70000
1 „ „	60000
1 „ „	40000
1 „ „	30000
1 „ „	25000
1 „ „	20000
1 „ „	15000
1 „ „	10000
31 „ „	5000
67 „ „	3000
3 „ „	2000
432 „ „	1000
763 „ „	500
1238 „ „	300
90 „ „	200
31700 „ „	170
3000 „ „	130
4900 „ „	100
50 „ „	80
3900 „ „	40
2900 „ „	40

50.000 nyer. és jut. kor. értékűen **13.160.000**

Kiváló szerencse
TÖRÖK-nél

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk.
Hat millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrabecsült végünk.
Az egész világ legesélyesebb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemcsakára újabb kezdetét veszi.

100,000 sorsjegy **50,000**
PÉNZNYEREMÉNYVEL sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyek kimentésára szerint.

160.000 koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I-es osztály eredeti sorsjegyének tervszerű betétele a következők:
egy nyolcad (1/8) frt — 75 vagyis 1.50 korona
egy negyed (1/4) „ 1.50 „ 3. „
egy fél (1/2) „ 3. „ 6. „
egy egész (1) „ 6. „ 12. „

A sorsjegyeket utánvétellel vagy a pénz beküldése ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb

f. év május hó 1-ig
bizalommal hozzánk küldeni.

Török A. és Tsa BANKHÁZ

Budapest,
Hazánk legnagyobb detail osztálysorsjáték üzlete.

Főrudánk osztálysorsjáték osztályal
Főüzlet: VI. Teréz-körut 46/a.
Fiókok: 1. Vauzi-körut 4.
„ 2. Múzeum-körut 11.
„ 3. Erzsébet-körut 54.

BALZSAM Thierry A. gyógyszerésztl

Közegészségügyileg megvizsgálva és jóváhagyva
Az üvegek felszerelése a kereskedelmi törvények védjegyoltalma alatt áll.

Ezen balzsam belsőleg és külsőleg használható. — 1. A tudónek és melnek összes betegségeinél elérhetetlen gyógyszernek bizonyul, megszűnteti a katarrhust és köpökválást, a fájdalom köhögésének elejét veszi, sőt még régiebb betegségeket is gyógyít. 2. Kétféle hatással van: a) a fogak tisztítására, b) a torok összes betegségeinél. 3. Alaposan kiírja a hidegléteket. 4. Megelőző gyorsan gyógyít gyomorgerősít, köhögést és szagkátszókat. 5. Jótékony hasfájást és vérizst, tisztítja a veséket, megszűnteti hypochondriát és melankóliát és előmozdítja az étvágyat és emésztést. 6. Kétféle hatása van fogfájásnál, lyukas fogaknál, szájpneumon, továbbá minden fog- és szájbetegségeknél és megszűnteti a felbőgést, valamint a száj és gyomor nyálkahártyáit. 7. Különböző csodás gyógyszer minden seb, nyomor, hópórsécs, sipoly, szemlebe, égési sebek, fagyott testrészek, ruh, kossz és kiltések, megszűnteti továbbá a fofájást, zúgást, szagkátszó, köszvényet, fülfájást stb. Tessek mindig vigyázzon a zoldpapca védjegyre, mint fent látható! Hamisításoktól legjobb óvszer egyenesen a gyárból eredeti kartonokban bérmentve az osztrák-magyar monarchia minden postafiókalmára 12 kérés, vagy 6 dupla üveget 4 koronáért hozatni. Bosznia és Hercegovinába 4 kor. 60 fillér. Kevésbé nem küldetik. Szétküldés csak az összeg előzetes utalványozása vagy lefizetése mellett.

Miért szenved? mikor önnek biztos gyógyszerre a legregebb sebeknél is kilitatása van és majdnem mindig elkerülheti a fájdalmas operációt vagy amputációt, ha

Thierry A. gyógyszerész egységül valódi centifolia-kenőcsét

használja, mely a sebek gyógyításában rendkívül jó hatással van, a fájdalmak elhárításában pedig elérhetetlen. Valódi centifolia-kenőcs használhatók: a gyermekek agyának, a tejelválasztás akadályainál, melkeményesednél, vérhenyénél, mindenféle régi bajnál, nyílt sebeknél lábakon és csontokon, sebeknél sósosuz. dagadt lábknál, sőt csontszánnál is; lított, szirt, lótt, vágott és roncsolt sebeknél; az idegtesztnek kiválasztásánál, mint üveges faszálak, homok, dara, tövis stb.; mindenféle dagaszt, kinővés, karbunkulus, új képződmények, valamint ráknál, kórümméregnél, kórümdaganatnál, hólyagnál, menestrő kiválasztott lábknál, **ezt sebek minden nemét, fagyott testrészeket, a betegnek felkötött erdeit sebeit, a nyakon támadt dagaszt, verdegaszt, fülhajt és a gyermekek sebészetét stb. stb.** Szétküldés csak az összeg előzetes beklüldése ellenében. 2 tégely csomagolással, postaköltséggel és szállítással együtt 3 korona 50 fillér. Számtalan elismerő bizonyítvány eredetiben megtekinthető. Mindenkit övök hamisítványok vételétől és kérem vigyázzon, hogy minden tégelyen a czég: **örangyal-gyógyszertár Thierry (Adolf) Limited Pegrada** „bővegezet legyen.

E két gyógyszerében felülmúlhatatlan szer, sohasem romlik el, ellenben minél régiebb lesz, annál értékesebb és hathatósabb, és sem a meleg, sem pedig a hideg nem árt neki, így tehát az év bármely szakában küldhető. Majdnem mindig van hatásuk és segítének, legalább az orvos megérkezéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy efféle sokszorosan ajánlt hasonló, de hatástalan szereket használni, melyekről csak letehetőleg a pénz dobójik ki, hanem maradjunk csak e mellett a két régi elismert jó, olcsó, megbízható amellé teljesen ártatlan, világhírű szerrel, melyeknek minden eszólalható találatoknak kellene lenni. A hó a ízt ismerettervezett véggyógyekkel valódián kapni nem lehet, tessek egyenesen rendelni és övizetni:

Thyery (Adolf) gyógyszerész Limited Örangyal-gyógyszertára. Pegrada
Rohitsch Sauerbrunn mellett.

Közp. raktár Budapestben: Török J. gyógyszerész, Zágrábban: Mittelbach J. gyógyszerész és Bécsben: Brady C. gyógyszerésznél.